

PERSBERICHT 27 JULI 2015

“KENNISBERICHT GELUID WINDTURBINES NAAR DE TWEEDE KAMER”

“Minister Schultz spreekt voor haar beurt, weigert naar nieuwe feiten te kijken en wil niets veranderen. De NLVOW wil daarom een nieuw en beter Kennisbericht dat wel internationaal wordt getoetst.

Op 22 juli zond minister Schultz het “Kennisbericht Geluid van Windturbines” naar de Tweede Kamer. Dat Kennisbericht werd opgesteld onder de regie van het “Kennisplatform Windenergie i.o.” dat bestaat uit de vier betrokken O’s: omwonenden, ondernemers, onderzoekers en overheden. Het werd geschreven door een projectteam bestaande uit medewerkers van het RIVM, het ECN, de GGD-GHOR Nederland en de Energy Academy Europe van de RUG.

De NLVOW vindt het belangrijk dat er een onafhankelijk instantie komt waar burgers terecht kunnen voor objectieve en begrijpelijke informatie over windenergie. Dit mede omdat, zoals de Nationale Ombudsman al eerder constateerde, daarvan geen sprake is bij veel websites van de overheid: die zijn meestal eenzijdig pro-windenergie. Daarom hebben we als NLVOW de afgelopen maanden met grote inzet en ten koste van heel veel vrije tijd (en onze eigen portemonnee) meegedaan aan het opstellen van het Kennisbericht over het geluid van windturbines en over de mogelijke gezondheidseffecten daarvan. Onze opstelling was daarbij altijd kritisch, maar constructief.

Het is daarom voor ons zeer teleurstellend dat we tot de conclusie zijn gekomen dat we geen verantwoordelijkheid kunnen en willen dragen voor het Kennisbericht zoals dat nu op tafel ligt: het is eenzijdig en het vertelt niet het hele verhaal. En echt wetenschappelijk Kennisbericht zegt waar we het over eens zijn, maar ook waar we het niet over eens zijn. Dat tegengeluid missen we en dat vinden we niet-wetenschappelijk. We begrijpen dan ook niet goed waarom de hierboven genoemde organisaties er hun naam aan willen verbinden.

Het gevolg van die eenzijdigheid zien we per direct: minister Schultz gebruikt het Kennisbericht om luidkeels te verkondigen dat er helemaal niks mis is met de Nederlandse geluidsnormen en dat ze niet van plan is die normen te gaan wijzigen. Zie haar brief van 22 juli aan de Tweede Kamer. Dat zegt de minister terwijl twee recente internationale rapporten van de hoogste wetenschappelijke kwaliteit bewijzen dat de Nederlandse normen de slechtste zijn van Europa als het gaat om het beschermen van omwonenden tegen geluidsoverlast en tegen negatieve gezondheidseffecten. Terwijl een recent onderzoek van een gerenommeerd Max Planck instituut bewijst dat laag frequent geluid weliswaar onhoorbaar is, maar toch hersenactiviteiten triggert en dat dit angstgevoelens kan oproepen. Maar die rapporten kwamen te laat voor het Kennisbericht, zei het projectteam.

In de brief aan de Tweede Kamer zegt de minister met zoveel woorden dat de Nederlandse normen betekenen dat een windturbine ongeveer net zoveel lawaai mag maken als wegverkeer. Boodschap: die omwonenden moeten niet zeuren want iedereen hoort wel ergens een weg! Alleen: (a) windturbines maken een ritmisch geluid dat veel irritanter is dan een redelijk constante geluidsbron; (b) het lawaai van wegverkeer neemt ’s nachts af (minder auto’s), terwijl het lawaai van een windturbine dan juist toeneemt (meer wind); en (c) zijn de normen voor het wegverkeer maxima en

die voor windturbines een gemiddelde (op jaarbasis). Vooral dat laatste heeft grote gevolgen. Want: 5 x per uur een ronkende 20-tons vrachtwagen en 5 x per uur een geluidloze elektrische auto langs je huis en gemiddeld is alles in orde. Maar je bent in dat uur wel een paar keer wakker geworden van die vrachtwagens!

Aan dit alles gaat de minister voorbij zonder enige reflectie of discussie. Kennelijk zijn voor haar gemiddelden belangrijker dan mensen. Wat ons betreft moet het openbaar worden van het Kennisbericht dus het begin van de discussie zijn en niet het einde. Zoals de Minister lijkt te willen.

Om daar dan per direct mee te beginnen: bij deze vragen wij aan de minister de NLVOW een subsidie toe te kennen die even groot is als de subsidie die zij heeft toegekend voor het huidige Kennisbericht 1.0. Met die subsidie gaat de NLVOW aan de slag om Kennisbericht 1.0 te verrijken tot een nieuw Kennisbericht 2.0. We gaan onafhankelijke buitenlandse deskundigen inschakelen om de tekst van versie 1.0 aan te vullen met de meest recente informatie en kennis, we gaan meer disciplines mobiliseren dan het geval was bij versie 1.0 en we gaan het concept van versie 2.0 tegen het licht houden in een internationale conferentie.

Pas daarna komt er een definitief rapport en pas dan mag de minister er beleidsmatige gevolgen aan verbinden! En, nee, wat wij willen gaan doen, is absoluut niet iets nieuws of bijzonders. Integendeel: het is exact de werkwijze van het "International Panel on Climate Change" en van de "InterAcademy Council", beide adviesorganen van de VN.

Als we die subsidie krijgen - we rekenen er op gelet op artikel 3, lid 4 van het Verdrag van Aarhus! - gaan we eveneens aan de slag met het elimineren van belangrijke tekortkomingen van Kennisbericht 1.0. Zoals:

- **De te eenzijdige focus op epidemiologie (met een snuffje sociale psychologie).** Niks mis met epidemiologen, maar medici, audiologen, technici en biologen mogen niet ontbreken als we aan versie 2.0 gaan werken. Zoals wel het geval was in het team dat versie 1.0 schreef.
- **Ook in andere opzichten ontbreekt er essentiële informatie.** Niet alles kan aan de orde komen en een Kennisbericht gaat niet over politieke besluiten. Maar in versie 1.0 ontbreekt essentiële informatie - zoals een onderbouwde internationale vergelijking van geluidsnormen.
- **Bovenal: versie 2.0 moet getoetst worden door externe en onafhankelijke deskundigen.** We hebben daar als NLVOW vanaf het begin steeds op aangedrongen, maar die verzoeken werden telkens afgewezen. En dus moet die toetsing een essentieel onderdeel zijn van versie 2.0.

Externe toetsing door onafhankelijke deskundigen betekent ook dat de minister niet bang hoeft te zijn dat we haar geld gaan gebruiken voor een anti-windenergie verhaal. Het betekent wél dat we de lat hoger gaan leggen en dat Kennisbericht 2.0 gaat opleveren wat Kennisbericht 1.0 nog niet voor elkaar wist te krijgen: een volledig en evenwichtig verhaal over de stand van wetenschap en techniek met betrekking tot het geluid van windturbines, over de hinder die dat geluid oplevert voor omwonenden en over de mogelijke effecten van dat geluid op de gezondheid van mensen.

Voor nadere informatie: Rob Rietveld, directeur NLVOW, 06 46 37 50 95